РЕЧ УРЕДНИКА

У Славу Божију, а на радост наших верника...

У славу Божју, а на радост наших верника, узискавши, добисмо доброслов и благослов од Свјатјешег Патријарха нашег Господина Иринеја да покренемо скромно гласило – поучаник за правоверно васпитање и духовно назидање -***„Еванђелист“***, при свештеном храму Светог апостола и еванђелиста Марка, у нашем престоном граду Београду.

Ово време свеопште дезоријентације као и несналажења; напуштања своје традиције и динамичног развоја електронике, уз понуду разноврсних забава и игара (у суштини обмане) не доноси никакав спокој. Срећом, све је више младих који ступају на прави пут; лишавају се услуга нове цивилизације и враћају се мајци Цркви и традиционалним вредностима. Зато је потребно много више поучних верских емисија и текстова, црквених листова и часописа, радио као и телевизијских станица, институција, ради вршења мисије истинског духовног путовођења и отргнућа од заблуде и посрнућа. У томе и видимо место и улогу и нашег скромног гласила.

Потреба за излажењем (благо) весника који би пратио најзначајније догађаје у животу наше Цркве, свештене и духовне активности нашег храма; неговао духовне поуке и православне књижевне теме, постојала је од раније. Прилике нису, међутим, биле наклоњене остварењу жеље и плана свештенства и сарадника овога храма да се наши верници правовремено облаговешћују о најважнијим збивањима у нашој Архиепископији и духовним дешавањима у нашем храму. Било је много труда око обнове и уређења самога храма: (иконостас, иконе у мозаику, горионици, крипта, а у току је израда новог крова на цркви), оно што је деценијама пропуштано и одлагано; као и решавање имовинско-правних проблема и друге активности и послушања.

Верујемо да су се сада, и Божјом помоћи, и благословом Патријарха, залагањем и прилогом сатрудника

Унутрашњост цркве Св. Марка

и оданих верника, а поводом два значајна јубилеја - 80-годишњице од освећења камена темељца и 70-годишњице почетка богослужења у православном храму Светог Марка, стекли услови за појаву првог броја часописа ***„Еванђелист“***.

Наше скромно гласило ће, сходно наслову, уистину бити благовесник, радостовесник, добровесник и у својој уређивачкој пракси, осим информативних прилога (из црквеног и верског живота), неговаће и садржаје духовно - поучног карактера, настојећи да даје одговоре на кључна питања из савременог живота хришћана. И својим садржајем постало би помоћно средство у духовном путовођењу нашег верника кроз сва искушења и дилеме данашњице.

Намера нам је да ***„Еванђелист“***, ако Бог да, излази четири пута годишње, и да у њему, осим сталних сарадника, своје текстове објављују и наши познати богослови и тумачи савремених токова у црквеном животу, као и православни писци и мислиоци, на чему ће им уредништво бити благодарно.

Радујући се овом најсветијем хришћанском празнику - **Васкрсењу Господа и Спаситеља нашег Исуса Христа**, уз појаву овог првог вашег, Васкршњег броја ***„Еванђелиста“***, упућујем вам, у име уредништва, вољубљени читаоци, најискреније Васкршње честитке и поздраве, са надом у нашу дуговечну и плодоносну сарадњу и поверење.

Ваш у Васкрслом Господу,
главни и одговорни уредник,

протојереј ставрофор
Трајан Којић

ПАТРИЈАРХ СРПСКИ ГОСПОДИН ИРИНЕЈ

Биографија Његове Светости Патријарха Српског Иринеја

Његова Светост Патријарх српски Иринеј (Гавриловић) рођен је у селу Видова, код Чачка, 1930. године од оца Здравка, мајке Милијане. На крштењу добио је име Мирослав. У родном селу завршио је основну школу, а потом гимназију у Чачку.

По завршетку гимназије уписао се и завршио Богословију у Призрену, а затим и Богословски факултет у Београду. По завршеном факултету одлази у војску. По повратку из војске убрзо бива постављен за суплента (професора) Призренске богословије. Пре ступања на дужност професора, октобра месеца те 1959. године, у манастиру Раковица, од стране Његове Светости Патријарха Германа, прима монашки чин, добивши монашко име: Иринеј. Истога месеца,, на дан Св. Петке 27. октобра 1959. у цркви Ружица испод Калемегдана, бива рукоположен у чин јеромонаха. Док је, као професор у Призренској богословији службовао бива упућен на постдипломске студије у Атину. Године 1969. бива постављен за управника Монашке школе у манастиру Острог, одакле се, пак враћа у Призрен и бива постављен за ректора Призренске богословије. Са те дужности 1974., изабран је за Викарног Епископа Његове Светости Патријарха Српског Германа са титулом Епископа моравичког. Годину дана касније, 1975. године, изабран је за Епископа нишког, а 2010. године за Патријарха Српског.

Патријарх Иринеј је био вредан делатник као Епископ нишки. Године 1987. почела је изградња новог хиландарског метоха, јер је стари који се налазио преко пута Саборне цркве, срушен 1947. године. Према пројекту Александра Радовића на падинама Делијског виса изграђен је храм посвећен Светом Сави, српскоме, нашем Првом Архиепископу као и оцу српске нације, док је темеље храма осветио Епископ нишки Г.

Иринеј. Црква Св. Саве је у многоме инспирисана хиландарским храмом. Грађена је као триконхосна базилика са централним кубетом које носе пиластри. Изнад припрате се налазе два мања кубета. Са западне стране је дозидан улазни трем слично Лазаревој припрати у Хиландару, са тим што је овај трем отворен и застакљен полуобличастим сводовима. Поред цркве сазидан је веома леп конак.

Године 1997. постављен је и камен темељац за нову цркву која је почела да се гради на Новом нишком гробљу и биће посвећена Воздвижењу часног крста. Освећење темеља извршио је Епископ нишки Г. Иринеј. На Лазареву суботу (Врбица), 03.04.1999. године, у новом нишком булеварском насељу, у парку на Тргу Светих Константина и Јелене, а поред школе Свети Сава, извршено је постављање и освећење темеља нове цркве. Освећење је извршио Владика нишки Г. Иринеј са свештенством. Пројекат нове цркве урадио је архитекта Јован Мандић. Црква има елементе рашке градитељске школе, мада је, помало неуобичајена реализација таквог храма са два звоника. Црква је посвећена Светом Цару Константину и његовој мајци Царици Јелени (што је уједно и нишка градска слава). Храм се налази на дивном месту и, може се рећи, централном градском парку, и свакако ће допринети и лепшем изгледу целог амбијента. Овој цркви гравитира огромно насеље од око 80.000 људи. Изградњом ове цркве био би, у многоме, ублажен проблем недостатка православних храмова, а

становници ових насеља неће морати недељом и другим празницима да пешаче 3-4 километра до најближе цркве.

И по другим деловима Епархије нишке видљива је велика грађевинска делатност, како на изградњи нових, тако и на обнови постојећих храмова и манастира. Моментално се гради, приближно, 40 храмова на територији Епархије нишке. Приближно овом броју је и број цркава које се обнављају. Године 1998. је први пут, после 50 година, за храмовску славу нишке Саборне цркве, Духове, обновљена велика литија улицама града Ниша. Верни народ се све више, враћа својој мајци, Цркви. Људи, отргнути педесет година од своје Цркве, буде се, крштавају се и у све већем броју венчавају у цркви. Многима од њих црква постаје и други дом. Са своје стране Епархија и све интензивније делује на успостављању раскинутих веза са народом. Нишки свештеници су, све чешће, радо виђени гости нишких домова. У оквиру нишке Епархије веома активно делује епархијски хор *Бранко.* Одржавају се и све интензивнији часови веронауке, како за децу, тако и за одрасле. Видна је издавачка активност, како појединих манастира, тако и цркава у оквиру целе Епархије.

Извор: СПЦ

Биографија Његове Светости и кратко подсећање на богату духовну делатност на њиви Господњој и његов благодатни живот у Цркви Христовој, своју пуноту предане и плодоносне службе Богу и роду, добија устоличењем на трон Српског Патријарха, четрдесет и петог по реду.

ИСТОРИЈАТ ЦРКВЕ СВЕТОГ МАРКА

По стилу градње, храм је монументална грађевина, урађена у духу српског средњовековног градитељства, по угледу на манастир Грачаницу на Косову.

Прошлост

Континуитет хришћанске богомоље на месту данашњег парка Ташмајдан постоји сигурно још у 19. веку. Наиме, скоро на истом месту, нешто јужније од садашњег здања, налазио се до почетка Другог светског рата првобитни храм Светог Марка, који је изграђен у доба Београдског Митрополита Петра Јовановића (1833-1859), као и кнеза Милоша Обреновића, 1835-1836 године. За Београд, у коме је још увек турска војна посада, када је, рецимо, данашња београдска Саборна црква била од дрвета, ово је био велики духовни догађај. Ктитор храма је Лазар Панча, трговац, који је пореклом из Јужне Србије, место Катраница, а умро је у Београду 1831. године. Храм се налазио на гробљу, што је уобичајена појава, а о гробљу се старала Управа храма. На Ташмајдану је био рудник камена (и шалитре) који је коришћен и у доба Турака и од којег је грађено много тога и у данашњем Београду. Пре самог подизања храма, Светог Марка, по сведочењу савременика, на том месту је био постављен Крст и сеница-шатор, где је обављена Света Литургија или литије на Палилули. Сретен Поповић, Београђанин, забележио је седамдесетих година 19. века, „да су ту биле неке рушевине, и за њих би се говорило и причало, да је ту била стара црква, која је, на сву прилику, посвећена била Светом Марку. Исти писац помиње брежуљак тј. могилу, на којем је 1830. године прочитан Хатишериф.

Стара Маркова црква била је правоугаона грађевина, чија је спољна површина била 11,5/21 метар,а унутрашњи корисни простор, износио је 7,75/17,46 метара. Истовремено је кнез Милош Обреновић саградио

у Топчидеру дворску цркву Светих Апостола Петра и Павла (довршена 1834. године). Радовима на оба храма руководио је Хаџи-Никола Живковић из Водена (1792-1870), први велики градитељ у обновљеној Србији и његови мајстори Јања и Никола.

Од самог почетка постојања храма, још 1838. године, у њему је сахрањен кнежевић Милан Обреновић, најстарији син кнеза Милоша Обреновића, и то, десно од западних врата њених, и прах покојног владике шабачког Гаврила (Поповића), који лежи лево од западних врата у самој цркви. После крвавог династичког Мајског преврата 1903. године; у овом храму је сахрањен краљевски брачни пар Краљ Александар Обреновић и Краљица Драга Обреновић. Око 1870. године храм Светог Марка имао је две парохије: теразијску са 312 домова и палилулску од 318 домова. У току Првог светског рата аустријански поробљивачи су обновили храм 1917. године. Првобитни храм је постојао до почетка Другог светског рата. Али услед немачког бомбардовања, на Цвети 13. априла 1941. године храм је запаљен и толико оштећен, да су његови остаци потпуно уклоњени током 1942. године.

Нови Храм

Због све већег ширења и раста града као и повећања броја становника, указала се потреба, да се почетком 20. века, у овом делу Београда - Палилули, подигне нови већи храм. Чести ратови то нису допустили све до 1930. године када су београдски архитекти браћа Крстићи, Петар и Бранко, професори Архитектонског факултета израдили пројекат новог храма Светог Марка. По овом пројекту, између 1931. и 1940. године, саграђено је садашње здање Маркове цркве. Избијање Другог светског рата омело је потпуни завршетак храма. Завршени су само грађевински радови. Богослужења су у новом храму вршена током рата и после њега до 14. новембра 1948. године у адаптираном нартексу храма. Тог датума је извршено освећење храма (Патријарх Гаврило Дожић) и храм је отворен за богослужење. Предвиђено је да цела унутрашњост буде осликана у фреско техници. По стилу градње, храм је монументална грађевина, урађена у духу српског средњовековног градитељства, по угледу на задужбину краља Милутина, манастир Грачаницу, код Приштине на Косову. Наравно, размере храма су много веће и све делује величанствено и снажно. Спољашњи зидови су из две боје, од природног материјала у српско - византијском начину градње. Овај храм је добар пример како стари духовни узори, обликовани у новим грађевинским материјалима, могу лепо деловати и у градској средини, не губећи ништа од своје аутентичности и једноставности. Звоник храма је, у саставу самог храма, и то на његовој западној страни.

Унутрашњост храма

Маркова црква је дуга 62 метра, а широка 45 метара. Висина главне куполе до крста је 60 метара. Корисна унутрашња површина храма је око 1.150 квадратних метара, а наос храма може да прими преко 2.000 верника. Хорска галерија, на западној страни, прима преко 150 певача. Већ је речено да храм Светог Марка није ни после више од седамдесет година, од почетка градње, завршен. То се односи, пре свега, на његову унутрашњост, украшавање, живопис, одговарајућу расвету, озвучење, грејање, проветравање (вентилација). У времену после Другог светског рата из објективних разлога, није много урађено у самом храму. Изнад улазних врата у храм, на спољној фасади, је икона у мозаику Светог Апостола и Еванђелиста Марка, дело Вељка Станојевића из 1961. године. Под у храму је из 1974. године, док је под солеје и олтара од мермера урађен 1991. године. Иконостас храма, по пројекту архитекте професора Зорана Петровића, је из 1991/1992. године и урађен је у мермеру, а иконе

Унутрашњост цркве Св. Марка

Гроб Цара Стефана Душана

на њему, у техници мозака дело су академског сликара Ђура Радловића из Београда, урађене су 1996-1998. године. Часна трапеза је такође од мермера са мањим мозаицима са предње стране. Десно од главног олтара је мањи олтар посвећен светом деспоту Стефану Лазаревићу (†1427), а олтар са северне стране посвећен је празнику Преображења Господњег. Са десне стране, када се уђе у храм, уз јужни зид храма, налази се, у мермеру, изграђена гробница Цара Стефана Душана (†1354), по пројекту др Драгомира Тадића у коју су положене његове мошти, донесене из његове задужбине манастира Светих Арханђела код Призрена, манастира који је већ више векова у рушевинама. Са супротне, северне стране, у истом стилу и од истог материјала саграђена је гробница Патријарха Германа (Ђорић, †1991). На средини храма, испод централне куполе, је полијелеј, који је израђен од бакра, по пројекту др Драгомира Тадића 1969. године, а урадио га је академски вајар Драгутин Петровић.

Испод нартекса храма је прелепа крипта која има вишенаменску духовну функцију. У њој се налази неколико гробова који су пренети из првобитног храма: Митрополит Теодосије (1815-1892), Епископ нишки

Патријарашки и владарски трон

Гробница Обреновића у крипти цркве

Виктор (1797-1888), Епископ шабачки Гаврило (Поповић, 1811-1871) као и Епископ тимочки Мојсије (1835-1896). Ту су похрањени и Краљ Александар Обреновић и Краљица Драга (†1903), затим Ана Јована Обреновић (†1880), Књаз Милан М. Обреновић (1819-1839) И Кнежевић СергијеМ. Обреновић (†1878), затим гроб ктитора старог храма, Лазара Панче. Иначе, цео простор веома простране крипте погодан је за галерију-музеј или као изложбени простор.

Оснивачка повеља храма Светог Марка у Београду

„У име Оца и Сина и Светога Духа освети се основни камен овом Божјем храму посвећеном Светом Апостолу и Еванђелисту Марку у Престоници Југославије, Краљевском Граду Београду, поред старе цркве Светог Марка, на дан Храмовне славе, 25. априла (8. маја по новом рачунању) лета од стварења 7439, а од Ваплоћења Господњега 1931. ог, за време срећне владавине Његовог Величанства Краља Југославије Александра првог Карађорђевића, као и Поглавара Српске Православне Цркве Његове Светости Патријарха Варнаве, који и изврши овај свети чин освећења.

протојереј ставрофор
др Радомир Поповић

СВЕТИ АПОСТОЛ И ЕВАНЂЕЛИСТ МАРКО

Житије и страдање за Христа, Светог апостола Марка

Беше Марко сапутник и помоћник апостола Петра, који га у посланици својој првој и назива сином својим, не сином по телу него сином по духу. Када Марко беше с Петром у Риму, умолише га верни, да им напише спасоносну науку Господа Исуса, Његова чудеса и живот Његов. Тако Марко написа Свето Јеванђеље, које виде и сам апостол Петар и посведочи као истинито. Од апостола Петра би Марко постављен за Епископа у Мисиру (Египту) на проповед. И тако Свети Марко би и први проповедник Јеванђеља и први Епископ у Мисиру. Мисир сав беше притиснут густим мраком незнаштва, идолопоклонства, гатарства и злобе. Но са помоћу Божијом Св. Марко успе да посеје семе науке Христове по Ливији, Амоникији и Пентапољу. Из Пентапоља он дође у Александрију, куда га вођаше Дух Божији. У Александрији он је успео да заснује цркву Божију, да јој постави Епископа, свештенике и ђаконе, и да све добро утврди у вери благочестивој. Своју проповед Марко потврђиваше чудесима великим и многим. Када незнабожци подигоше тужбе на Марка, као разоритеља њихове идолопоклоничке вере, и када градоначелник поче трагати за Марком, овај одбеже поново у Пентапољ, где продужи утврђивати своје раније дело. После две године опет се врати Марко у Александрију, на велику радост свих верних, чији се број беше већ много умножио. Том приликом Марка ухватише незнабожци, везаше га чврсто и почеше вући по калдрми вичући: повуцимо вола у обор! Свега рањена и искрвављена бацише га у тамницу, где му се најпре јави ангел

У руке Твоје, Господе, предајем дух мој!

небески, храбрећи га и крепећи га; а потом јави му се сам Господ Исус и рече му: ***,,Мир Теби, Марко, јеванђелисте мој!''*** а, на шта му Марко одговори; ***,,Мир и Теби Господе мој Исусе Христе!''*** – Сутрадан злобни људи извукоше Марка из тамнице и вукоше по улицама са истом виком: повуцимо вола у обор! Сав изнурен и изможден Марко изусти: ***У руке Твоје, Господе, предајем дух мој!*** и тако издахну и пресели се душом у бољи свет. Његове свете мошти бише од хришћана чесно сахрањене, да кроз векове дају исцелења људима од сваке муке и сваке болести.

Из Пролога

Апостолски ученици

Апостоли су Цркви предали сву истину коју им је откривао Дух Божији!

Апостоли су Цркви предали сву истину коју им је откривао Дух Божији; предали су јој Свете Тајне ради освећења верних; успоставили су у њој пастирско служење, као директно прејемство, апостолског служења; и дужност пастира је да чувају оно што су апостоли похранили у цркву; апостолски ученици по заповести Светих апостола управљајући Црквом васпитавали су такве мужеве, који би после могли да заузму њихово место и продуже са чувањем апостолског учења и поретка; на тај начин се све апостолско животом и делом преносило са колена на колено; оно што су примили то су и предали и увели у све видове живота: духовни, душевни и породични живот.

Свети Теофан Затворник

БЛАГОВЕСТИ

Радуј се благодатна, Господ је с тобом!

Благовести је празник који православна Црква прославља 25. марта (7. априла). Спада у Богородичине празнике. То је дан када је архангел јавио Марији да ће родити Исуса.

Када се Пресветој Дјеви наврши једанаест година пребивања и служења при храму Јерусалимском, и четрнаест година од рођења — када, дакле, ступи у 15-ту годину живота, саопштише јој свештеници, да по закону она не може више остати при храму, него треба да се обручи и ступи у брак. Но како велико изненађење за све свештенике би одговор Пресвете Дјеве, да је се она посветила Богу и да жели остати девојком до смрти не ступајући ни с ким у брак! Тада по промислу и допуштењу Божјем првосвештеник Захарија, отац Претечев, договорно са осталим свештеницима, сабра дванаест безжених људи из племена Давидова, да би једноме од њих уручили Дјеву Марију на чување девојаштва њеног и старање о њој. И би уручена староме Јосифу из Назарета, који јој беше и сродник. У дому Јосифовом Пресвета Дјева продужи живети исто као и у храму Соломоновом, проводећи време у читању Светог Писма, у молитвама, богоразмишљању, посту и ручном раду. Готово никад из куће не излажаше, нити се интересоваше светским стварима и догађајима. Мало је са ким уопште говорила, и никад без неке нарочите потребе. Најчешће се у кући дружила са двема кћерима Јосифовим.

Но када се наврши време пророчено Данилом пророком, и када Бог благоволи испунити обећање своје изгнаном Адаму и пророцима, јави се велики архангел Гаврил у одаји Пресвете Дјеве, и то, како неки свештени писци пишу, у тренутку баш када је она читала отвореног пророка Исаију и размишљала о његовом великом пророчанству: **Гле, девојка ће зачети и родиће сина!** *(Ис. 7, 14)*. Јави јој се и Гаврил у светлости архангелској и рече јој: **Радуј се, благодатна! Господ је с тобом!** и остало све редом како пише у Еванђељу божанственога Луке *(Лк. 1, 26—38)*. Са овом архангелском благовешћу, и са

силаском Духа Светога на Дјеву Пречисту, отпочиње спасење људи као и обновљење твари. Историју Новог Завета отворио је архангел Гаврил речју: **Радуј се**! да ознаменује тиме, да Нови Завет има да значи радост за људе и за сву твар. Отуда се Благовести сматрају колико великим толико и радосним празником.

ЧАСНИ ПОСТ

Седмог марта за све вернике који празник Васкрсења Господа Исуса Христа прослављају по јулијанском календару, почиње Велики часни пост.

Овај пост је најдужи и најстрожији од четири годишња поста, траје седам недеља и завршава се празником Васкрсења Христовог. Васкрс по јулијанском календару ове године прославља се 24. априла.

Недеље Часног поста су:

Недеља прва поста - Чиста (Недеља Православља)- Шеста недеља пред Васкрс. Ове недеље се пости на води. Не једе се, дакле, месо, риба, и маст, нити уље, јер се верници спремају за свето Причешће. Још се зове Недеља Православља, јер се празнује победа Православља над јересима 842. године.

Недеља друга поста - Пачиста -Пета недеља пред Васкрс, названа пачиста, јер долази иза чисте недеље. Ова недеља је посвећена још и Св. Григорију Палами, архиепископу солунском и чудотворцу. (+1368.), вођи исихаста.

Недеља трећа поста - Крстопоклона - Четврта недеља пред Васкрс. Ова недеља је посвећена Часном крсту Господњем. Током недеље је строги пост - не једе се риба.

Недеља четврта поста - Средопосна - Трећа недеља пред Васкрс. Посвећена Светом Јовану Лествичнику (525-600), писцу знаменитог дела ***"Лествица"***. Средопосна се зове јер пада средином поста.

Недеља пета поста - Глувна - Друга недеља пред Васкрс, посвећена Св. Марији Египћанки, која је била велика грешница, а покајањем је постала велика светитељка.

Недеља шеста поста - Цветна -Недеља пред Васкрс, посвећена је свечаном Христовом уласку у Јерусалим.

Страсна седмица - Велика недеља - Седмица уочи Васкрса. Дани ове седмице посвећени су страдању Христовом.

Дани Страсне седмице су:

Велики понедељак - сећање на Христов пут у Јерусалим када је проклео бесплодну смокву; и сећање на Јосифа кога су браћа продала у Египат.

Велики уторак - Христос проповеда у Јерусалимском храму. Старешине јеврејске траже начина да га ухвате и убију. Овога дана црква подсећа вернике на причу ***"о десет девојака"*** из Јеванђеља.

Велика среда - сећање на жену која је миром помазала Христа и тако га припремила за погреб и сећање на Јуду издајника, који је одлучио да изда свога учитеља за 30 сребрника.

Велики четвртак - успомена на Христову Тајну вечеру са ученицима, када је установљена света тајна Причешћа. Овога дана је Христос ухваћен и предат на страдање и смрт.

Велики петак - дан Христовог страдања и смрти.

Велика субота - дан Христовог погреба и силаска у ад. У све дане ове седмице пости се строги пост. На Велики петак не једе се ништа, осим мало суве хране и воде.

ВЕЛИКИ ПЕТАК

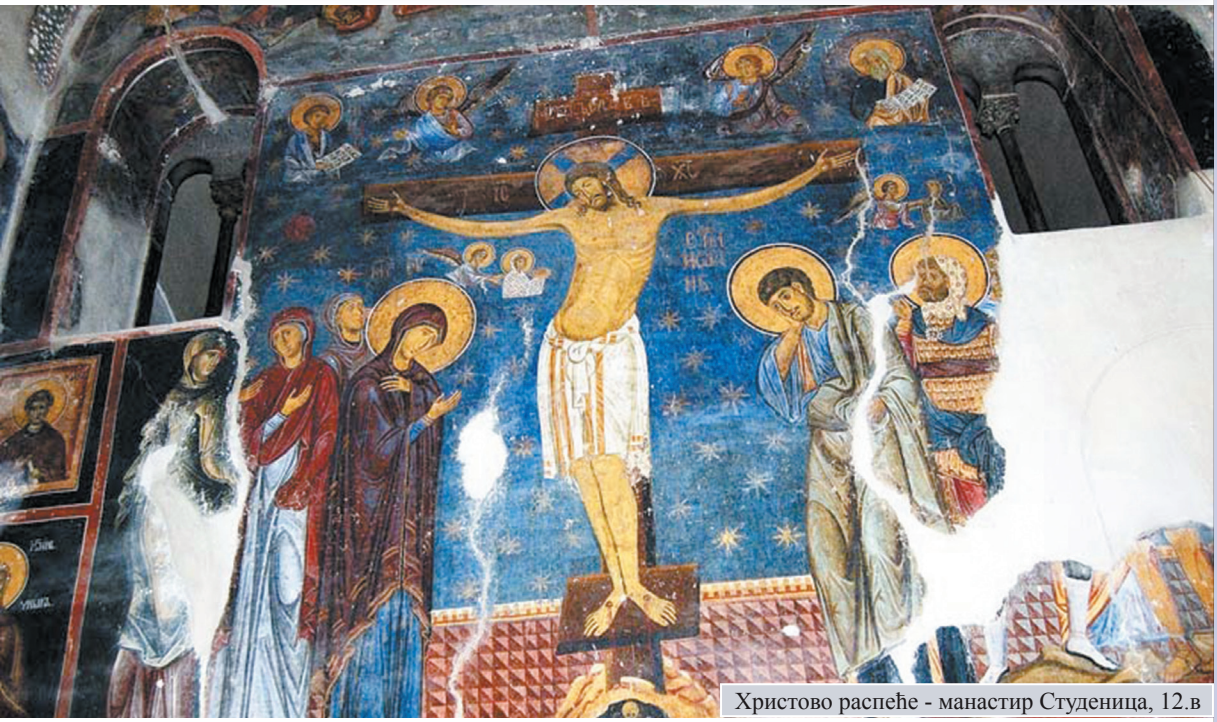

Христово распеће - манастир Студеница, 12.в

Данас је Страшни Суд над Богом, данас је човечанство осудило Бога на смрт!

Ава Јустин

Исус Пред Пилатом

Пошто су Јевреји били под римском влашћу, то они нису могли спроводити смртну казну без потврде римског намесника. Због тога они одмах сутрадан, у петак изведоше Христа пред Понтија Пилата, римског намесника. Првосвештеници затим поново изнесоше многе лажне оптужбе на Христов рачун, али Он им не одговори, но поново ћуташе. Када Га, Пилат упита који је његов одговор на првосвештеничке оптужбе Он не рече ништа. Како није налазио никакве кривице ког Христа Пилат хтеде да Га ослободи, али првосвештеници и окупљена светина се томе успротивише, тврдећи како Исус буни народ својим учењем.

Исус пред Иродом II Антипом

Да би разрешио ситуацију Пилат шаље Исуса код Ирода II Антипе, који из Галилеје дође у Јерусалим, због празника. И Ирод поче да испитује Христа, али Исус ни њему ништа не одговара. Исусово ћутање разгневи Ирода, и овај да би Му се осветио поче исмејавати Христа, и облачити му кнежевско одело, белу хаљину. Потом Га врати Пилату, не би ли овај разрешио насталу ситуацију.

Пилат осуђује Исуса на смрт

Како је сваке године, о празнику намесник ослобађао једног сужња, кога би народ изабрао, то Пилат упита окупљени народ кога да пусти Христа или Вараву (један од тројице разбојника који, такође, беху заточени у Преторији). Но, првосвештеници и старешине народне наговорише окупљени народ да траже да Варава буде ослобођен, а Исус погубљен. Пилат поново упита кога да пусти, и опет доби исти одговор, Вараву. Онда упита шта да ради са Исусом, а народ повика: **,,распни га"**. Када Пилат упита какво је зло Христос учинио народ не одговори но поново повика: **,,распни га**". ,,А Пилат видевши да ништа не помаже, него да галама бива све већа, узе воду па опра руке пред народом и рече: ја нисам крив у крви овог праведника; ви ћете видети. Одговори сав народ и рече: крв његова на нас и нашу децу". *(Матеј 27; 24,25)*. Пилат пусти Вараву, и нареди да ишибају Христа, и да Га распну на крст. Намесникови војници вратише Исуса у Преторију, где га свукоше и огрнуше у пурпурни огртач. На главу му ставише венац од трња, а у десну руку трску. Затим му се почеше ругати, и клањати уз речи: ,,здраво, јудејски царе, и пљунуше на њега, узеше трску и удараху га по глави. И када му се наругаше, свукоше са њега огртач и обукоше га у његове хаљине, па га одведоше да га разапну". *(Матеј 27;29;30,31)*.

Распеће

Војници ставише Господу Крст на раме и кренуше ка брду Голгота (Брдо лобање), улицама Јерусалимским. Исус паде, после неког времена под теретом Крста, те војници нађоше једног човека, по имену Симон, да он понесе Крст Господњи. Колона настави свој пут ка брду Голготи. У колони беше много људи и жена, које сажаљеваше и оплакиваше Исуса, а ***,,Исус се обазре на њих и рече: кћери јерусалимске, не плачите за мном, него плачите за собом и за својом децом".*** *(Лука 23;28)*. Када су стигли на Голготу распеше Господа, и двојицу разбојника: са његове леве и десне стране. ***,,А Исус је говорио:***

Оче, опрости им, јер не знају шта чине". *(Лука 23;34).* Затим римски војници бацише коцку како би поделили Исусову доламу. Над главом Христовом, по Пилатовој наредби, они поставише натпис на три језика: јеврејском, латинском и грчком: Исус Назаређанин Цар Јудејски".

Под стеном на којој је постављен Крст налазила се глава праоца Адама, коју на то место донесе Мелхиседек. Како је часна Крв Христова капала са Крста на стену под њим, тако стена поче пуцати. Крв Христова сливала се низ стену на главу Адамову и тако спирала прародитељски грех. (Мелхиседак – цар и првосвештеник Правде и Мира, човек који је код града Салима (касније Јерусалим), у земљи Ханану, дочекао са хлебом и вином Аврама, у част његове неустрашивости и правичности. У Светом Писму стоји да је Христос првосвештеник по реду Мелхиседековом, тј. цар и првосвештеник, баш као и ова мистична и веома загонетна личност.

Под Крстом Исусовим стајале су Његова мајка, Пресвета Дјева Марија, њена сестра Марија Клеопина, као и Марија Магдалина. Са њима беше и највернији од ученика Свети Јован Богослов. ***,,Исус, видевши мајку и крај ње, ученика кога је љубио, рече мајци: Жено, ево ти сина! Затим рече ученику: ево ти мајке! И од онога часа узе је ученик к себи".*** *(Јован 19;26).*

Много се света сакупило да би гледали Исусово страдање, а старешине народне ругаше Му се говорећи зашто не спасе самог себе ако је Син Божији? И један од распетих разбојника хулио је на Исуса, говорећи: зашто их све не спасе ако је Он Христос? Други разбојник, по имену Дисмас, укори првог разбојника зато што хули на Бога, а затим се обрати Исусу: ***,,Сети ме се, Господе, када дођеш у Царству своме. А Он му одговори: заиста ти кажем: данас ћеш бити са мном у рају".*** *(Лука 23;42,43).* (Дисмасије, по Предању, био је вођа групе разбојника која је пресрела Свету породицу приликом бекства у Мисир. Видевши лепоту Богомладенца Христа он је рекао: ***,,када би сам Бог, узео лик човечији, не би могао бити лепши од овог детета"*** и уместо да их опљачка, он их још и богато дарива. Богомајка му рече да ће га то дете и спасити. Што се и догоди). Убрзо после тога паде тама на земљу, иако је био дан.

Прошло је шест сати како је Христос распет, кад Он повика: ***,,Или, Или, лима савахтани" (Боже мој, Боже мој, зашто си ме оставио).*** *(Матеј 27;46).* Тада и један од окупљених узе сунђер натопљен сирћетом и натакну га на трску, па принесе Исусовим устима. ,,Тада Исус повика веома гласно и рече: ***Оче, предајем свој дух у твоје руке***. И кад ово рече издахну". *(Лука 23;46*) ,,И гле, завеса у храму расцепи се на двоје од горе до доле, и земља се затресе, и стене се распадоше, и гробови отворише те васкрснуше многа тела умрлих светитеља после његовог васкрсења уђоше у Свети град и показаше се многима. А капетан и који са њим чуваху Исуса видевши земљотрес и шта се догодило, уплашише се врло и рекоше: ***,,Овај заиста беше Син Божији".*** *(Матеј 27;51-54).*

Како је био петак, па да тела не би остала на крсту до суботе, која беше велики дан, Јевреји замолише Пилата да се распетима пребију голени (цеванице), и да се скину са крста. Пилат услиши њихову молбу. Римски војници пребише распетим разбојницима цеванице, а када дођоше до Исуса видевши да је већ мртав те Му не пребише цеванице, но један од војника прободе му копљем ребра. Одмах, из ране, потече крв и вода. ,,Све се ово, наиме догодило, да се испуни Писмо": ,,Његова кост се неће преломити". И још друго Писмо каже: ***,,Погледаће на оногa когa прободоше".".*** *(Јован 19;36,37).*[1]

Затим, сва крв им се сливала у листове, притом, пунећи плућа; тако су се полагано гушили од сопствене крви. Лествица на доњем делу крста – супеданеј, служила је као ослонац. Од ње су се одупирали према горе, па се на тај начин крв из листова враћала у тело, а жртве су остајале

1 **(У књизи Хаџи Драгана Б. Поповића, ИСТИНА О СВЕТОЈ ЗЕМЉИ – ПРАВОСЛАВНИ ЈЕРУСАЛИМ налазимо детаљан опис патњи кроз које су пролазили распети на крсту: ,, Патње распетих на крсту биле су надљудске. Жртве су пре свега, осећале страховиту жеђ. А да ће Месија при страдању бити мучен жеђу наговестио је Старозаветни пророк *(Пс. 68,21).***

у животу. Било је случајева, да су на крсту разапети остајали и до шест дана. Када су хтели да окончају муке распетих, џелати би им пребијали цеванице, и ови би убрзо умирали, од гушења, јер нису могли више да се одупру ногама о лествицу. Христос је најкраће остао жив на крсту свега шест сати.

Ученици сахрањују Исуса

Тајни ученици Христови, пошто су били чланови синедриона, Никодим и Јосиф из Ариматеје тражише од Пилата дозволу да скину Исуса са Крста и да Га сахране. Пилат им то дозволи, те они скидоше Часно Тело Господње са Крста и положише Га на камену плочу. Затим помазаше Тело Христово, које је имало преко петсто отворених рана, са око сто литара мира (пошто је петак био на измаку, а суботом се није смело радити, и нису имали довољно времена да Га окупају, већ су Га помазали по Јеврејском обичају , као Цара). ***,,И узе Јосиф тело, уви га у чисто платно, па га стави у свој нови гроб који је усекао у стени, и навали велики камен на врата од гроба, и отиде".*** *(Матеј 27;59,60).* Овим се и заврши најтужнији и најтрагичнији дан у читавој људској историји, дан када су зли људи распели Бога на Крст, Велики Петак. (Велики Петак је петак у очи Васкрса. На овај празник хришћани одлазе у цркву на молитву сећајући се Христових мука и патњи на Крсту, које је Он добровољно претрпео да би нас ослободио од наших невоља и грехова. На овај празник се строго пости цео дан, док они побожнији и цео дан не једу ништа (неки не пију ни воду), једино пред крај дана узму мало хлеба.

На Велики Петак се у храмовима, поподне, износи плаштаница (платно на којем је приказано полагање Христово у гроб), коју верници целивају све до Васкрса. Плаштаница се поставља на украшен сто (гроб Христов) испред иконостаса, пред олтаром. На овај празник најчешће се и пева: ***,,Слава дугом трпљењу Твојему, Господе"***. Ко не доживи тугу и трагедију Великог Петка, тешко да ће осетити сву духовну радост и величину Васкрса.

Велика субота

Дан после, на Велику Суботу дођоше првосвештеници и фарисеји код Пилата и тражише од њега да постави стражу испред Христовог гроба. Ово су урадили зато што су се плашили да ће неко од Христових ученика украсти Његово Тело, и тако ће народ поверовати да је Христос васкрсао, као што је и најављивао, ***,,васкрснућу после три дана"*** *(Матеј 27;63).* Пилат одобри стражу и постави је испред гроба, а првосвештеници и фарисеји запечатише камен, који је био наваљен на врата од гроба.

ВАСКРСЕЊЕ ГОСПОДА ИСУСА ХРИСТА

Христос васкрсе из мртвих, смрћу смрт уништи, и онима у гробовима живот дарова!

Васкршњи тропар

"После суботе, у свануће првог дана недеље, дође Марија Магдалина, и друга Марија да погледају гроб. И гле, земљотрес би велики, јер анђео Господњи сиђе са неба, приступи, одвали камен и сеђаше на њему. А лик му био као муња, и одело његово бело као снег". *(Матеј 28;1,2,3).* Чувена фреска Белог Анђела из манастира Милешеве приказује овог анђела. Стражари око гроба када видеше овај призор јако се уплашише и ,,постадоше као мртви". Анђео тада рече женама да је Исус васкрсао и да то што пре јаве ученицима. Жене похиташе ка апостолима да би им јавиле радосну вест. На путу их срете Исус и поздрави. Оне Му приђоше, ухватише ноге његове и поклонише Му се. ,,Тада им Исус рече: не бојте се; идите и јавите мојој браћи нека иду у Галилеју, и тамо ће ме видети"*(Матеј 28;10).* Када су жене мироносице и отишле неки од стражара отрчаше првосвештеницима, те им све рекоше што се догодило. Првосвештеници им дадоше много новца да би около говорили како су, док су они спавали, Исусови ученици украли Његово тело из гроба. Првосвештеници су стражарима такође обећали своју заштиту у случају да Пилат сазна како су ови наводно заспали на дужности. Стражари прихватише новац и учинише како су им првосвештеници рекли. ***,,И разгласи се ова прича код Јудеја до данашњег дана"*** *(Матеј 28;15).* Свети апостол Петар и Јован чим су сазнали да је Христос васкрсао отрчаше на Голготу. Када су видели празан гроб повероваше да је прича истинита.

Истог дана Исус се јавио и двојици апостола који су била на путу за село Емаус. Они Га не препознаше, те су Му причали о последњим догађајима који су се десили у Јерусалиму. Саслушавши њихову причу Исус им

рече: ***,,О, како сте неразумни и спора срца да верујете у све што су пророци казали. Зар није требало да Христос претрпи то и да уђе у своју славу?"*** *(Лука 24;25,26)*. Затим им је објашњавао све што је о њему написано у Светом Писму почевши од Мојсија па све до пророка. Када су стигли у Емаус они Га позваше да вечера са њима. И тек за вечером, када је Он благословио и изломио хлеб ***,,тада им се отворише очи и препознаше га; али њега више није било пред њима"*** *(Лука 24;31)*.

Истог часа они се и вратише у Јерусалим где затекоше остале апостоле и још неке од ученика на окупу, где говоре о томе како је Христос заиста васкрсао и како се јавио Симону. Тада и ова двојица испричаше шта

им се догодило на путу за Емаус. Док су они још говорили уђе Исус, кроз затворена врата (пошто су се плашили Јевреја апостоли су закључавали врата) и стаде међу њих и рече им: ***,,Мир вам"!*** *(Лука 24, 36).* Они се уплашише јер су мислили да је дух. Тада им Он показа ране на рукама и ногама, као и ребро које је било прободено копљем. Да би их у потпуности уверио да није дух упита их, да ли имају нешто за јело. Они му дадоше рибе и меда. Када је то појео рече им: ***,,Ово су моје речи које сам изговорио док сам још био с вама, наиме, да треба да се испуни све што је за мене написано у Мојсијевом закону, пророцима и псалмима"*** *(Лука 24;44).*

Тек после ових речи схватише и апостоли сва древна пророчанства о Христу Страдалнику, који је као Јагње Божије требало да принесе Себе на жртву ради очишћења читавог рода људскога од греха, успостави својом крвљу Нови Завет и затим Васкрсне у лепоти Божанској.

Васкрс јесте највећи хришћански празник, **славље над слављима као и радост над радостима.** На тај дан Црква доживљава централни догађај Христове победе над смрћу. Овај празник је круна свих празника. То је дан када се испунило очекивање и жеље свих праведника и пророка од Адама до Јована Крститеља. На празник Васкрса се пева следећи Васкршњи тропар: ***,,Христос васкрсе из мртвих, смрћу смрт уништи, и онима који су у гробовима живот дарова!"***

Васкрс увек пада у недељу и тога дана се одлази у цркву још пре свитања. Држе се и упаљане свеће као символ победе светлости над тамом, правде над неправдом, живота над смрћу. Од Васкрса до Спасовдана се поздрављамо: **,,Христос Васкрсе"! ,,Ваистину Васкрсе"!**

ШАПАТ АНЂЕЛА СА ЗИДОВА КРИПТЕ

Изложба у Крипти цркве Светог Марка у Београду

Када сам родила треће дете у мени се пробудила нада да ћу, користећи своје знање стечено током студија и касније у пракси, моћи да применим у иконописању светих ликова техником бојеног платна.

У галеријском простору Крипте у цркви Светог Марка у Београду, вишенаменском духовном простору у срцу Београда, на Ташмајданском парку, недавно је затворена необична изложба сакралних слика. Слике су изложене по позиву старешине цркве г. Трајана Којића, протојереја ставрофора.

Необичност ове изложбе огледа се у више момената. Пре свега, већ на први поглед посетилац се сусреће са „имагинарним као и илуминатним ефектом који сликама дају дубоку духовност до светости“, како стоји у тексту из каталога са ранијих изложби. Присутна монументалност постављених радова, највеће у формату 116x160cm, а најмање у формату 47x73cm, потом позната издуженост и пространство које пружа поглед на зидно сликарство, уз блаженство осликаних ликова, несумњиво наводи да су у питању фреске. Ипак, урамљени радови у Крипти цркве Светог Марка, у форматима знатно већим од уобичајених, упућују да су, ипак, у питању, иконе. Већ даљим упознавањем са овим радовима, посетилац увиђа да настали ликови нису остварени познатим техникама фрескописа, а баршунатост боје и извесна пастелна озраченост која чини упечатљивим ликове *Св. Краља Милутина, Св. Деспота Стефана Лазаревића, Св. Саве, Симониде* (неископаних очију), *Распећа*, разуверава да је у питању иконопис на дрвету. И тада, у најмању руку, посетиоцу је потребна одгонетка! Како су настали

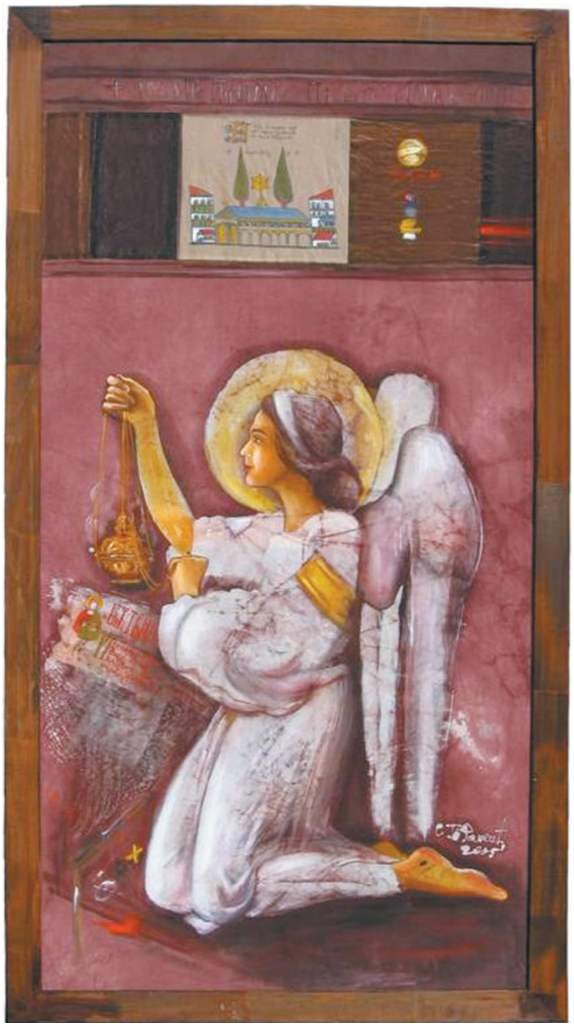

изложени радови, ко их је сачинио, и где су узори?

Ови радови узвишене лепоте настали су у атељеу београдске сликарке Снежане Ранчић, рођене у Нишу, а образоване у Београду у непосредној близини Патријарише, на Факултету примењене уметности, на одсеку за текстил.

Снежана Ранчић на својим платнима техником батика успева да сачини оно што фрескописци и иконописци чине бојом на зидовима храмова и на сувом комаду дрвета. Како је ова жена, професионално остварена као успешна и награђивана модна креаторка, одлучила да крене путем сакралне уметности, испричала нам је ових празничних дана.

По завршетку Академије примењених уметности у Београду, бавила сам се индустријским дизајном. Била сам, мерена похвалама и наградама, успешна у свом послу. Када сам родила треће дете у мени се пробудила нада да ћу, користећи своје знање стечено током студија и касније у пракси, моћи да применим у иконописању светих ликова техником батика.

Батик је, дакле, техника бојења платна коришћењем воска или парафина и природних боја за текстил, уз досликавање детаља пигментима. У питању је специфична и врло захтевна техника, будући да се пре наношења сваке боје одређене површине прекривају воском и тако чува претходно нанета боја, или задржава чиста бела површина.

Процес је врло захтеван и тражи стрпљење и време. Услед понављања поступка за сваку жељену боју, као и за сушење, скоро је немогуће у кратком временском року израдити већи број радова. И сама се питам како сам успела да радове изложене у крипти цркве Светог Марка урадим за два и по месеца, када је технички немогуће: процес наношења воска, бојења, сушења, скидања воска и тако за сваку боју на платну поступак понављати онолико пута колико боје

желим да употребим, па умножено за сваку слику, али су радови доказ да сам успела у томе, Богу хвала.

Процес је следећи: на платно се благо постави цртеж, на необојене површине се наноси восак, откривене површине се прекривају бојом,потом се платно суши. Затим се поступак понавља за следећу боју а управо обојене површине прекривају воском.

На питање како се постиже дуготрајност слике, сликарка одговара да је морала да истражује којом врстом познатог материјала прекривено обојено платно заштићује у најдужем временском периоду. На крају, како каже, дошла је до решења, акрилним лаком премазује платно како би му обезбедила дуговечност.

Ова наша вредна и посвећена сликарка, чији узор можемо пронаћи и у монахињи Јефимији и њеном везу, поред израде сакралних ликова на бојеном платну, радила је фреске у цркви Преображења у селу Клајићи код Лебана, икону Светог Димитрија изнад улазних врата наведене цркве. Фреску с мотивом Благовести извела је у трпезарији манастира Тресије на Космају.

Снежана Ранчић рођена је у Нишу 1957.год. Факултет примењених уметности у Београду завршила је 1983. Добитница је више награда за савремени костим и плакете УЛУПУДУСа на прошлогодишњем Мајском салону. Мајка је троје деце.

Колико је украшавање платна сакралним мотивима, у давна времена везом, значајна уметност говори поставка црквеног текстила која, упоредо са металним литургијским предметима, представља најдрагоценију целину у Музеју Српске православне цркве у Београду.

Пише: Љиљана Дугалић

Обнова Цркве Светог Марка

Свети Марко, Божји апостоле,
Београђани те твоји верни моле:
да измолиш од Господа Христа
да се Црква наша сва заблиста.

А ми ћемо према својој моћи
обновљење њено сви помоћи.
Јер Црква је лађа нам спасења,
живоносни извор укрепљења.

Преци су нам предали је чисту
ми ћемо се одужити Христу:
предавши је потомцима верним
и ми сами са њом обновљени.

др Слободан Костић

ОСМЕХ КОЈИ ПРАШТА

Осмех са лица Господњег који ме милује и крепи, подиже и прати

Дуго сам, заиста дуго, патио од греха несмирења. Пребирем по себи. Старац поучава: ***„Презри грех; отрезни се. Оплакуј грехе своје. Заборави себе; сећај се Бога!“***

„Црквени ликови увек покажу да ли су љути због нашег греха – каже мајка. – Кад хоћеш да провериш себе, пођи до цркве и загледај се добро у лик на зиду. Ако се једва приметно мршти, значи – негодује; погрешио си нешто. Зато, падај на колена и моли! Плачи и пери се. Ако се, пак, смеши: ништа ниси украо, ниси слагао; послушност ниси одбио; ниси ружно мислио, нити си кога проклео. А и ако си нешто ситно згрешио, па покајао се, Бог ће опростити; и Светац ти то благим осмехом показује. Труди се, синко, да не намрштиш Свеце наше драге у цркви светој. Да не разљутиш Бога...“

„Најбоље је да бележиш сагрешења – саветује ми Старац. – Јер, временом, заборави се, превиди, одложи покајање, а то и хоће непоменик. Најбоље је да одмах, по сагрешењу, отрчиш духовном лекару (исповеднику), осим ако је далеко. Зато, забележи, па се на исповести подсећај, прочитај; без стида.“ – И мајка ми је – велим – тако у дечаштву саветовала: ,,Иди, синко, до Цркве, кажи Светоме, све! То ти је и близу; док поп дође (за свећење водице), прође време, далеко је, и заборави се. И тако смо се ми, деца, исповедали светитељима на тамничким фрескама. И то је, оче, верујем, било заиста искрено и исцелитељно. Тај нас је страх чувао од греха. Тај поступак учвршћивао у врлинском живљењу...“

Пружам Старцу „грехарник“ (хартију са исписаним гресима): „Патим од демона блуда. Живећи унилно, несабрано и расејано али испразно, био сам лаки плен (охолих) демона, свети оче. Навикао на страст маштарења, излазио сам из себе, лутао и блудео умом... О, колико сам бола нанео својој мајци, оче! Колико немира и несанице унео у њен, ионако тежак, живот... А молила ме, кротко и усрдно: „Пази се, сироти мој; не по-

ругај се! Сети се Бога, синко; оца свог опомени се. Пази на себе!“ А знајући моју склоност према језичности, молбено упозоравала би ме: „Чувај језик, рођени; не погани га. Оно што језик опогани, ниједна вода не опере. Када се претерано ради – замори се; када се пуно прича – погреши се... Пази се. Чувај своје младенство (девственост). Не поругај претке, не посрами себе“. Те би ме њене речи, оче, држале неко време. И пазио сам се, и уздржавао се. Али, ни непомени ме није остављао. Он, како ми неко каза, жуди да ороби нову душу, али ни стару не заборавља, не оставља. По слабости, примао сам предлоге греха и страсти: душевне и телесне... И ломио се, сећајући се мајчиних речи: „***Пази да не увредиш Бога само***“. Сиротињски живећи, посрамљивао сам се. (Некада и невоља нагони на неваљалу навику, чини ми се). Прљао сам се и чистио; падао и по-дизао се, оче свети, а из овог пада - подигни ме: прекором, молитвом и благословом (...)“.

Побојао сам се ја греха, читаоче. Згрозио сам се, језиво, дубоко; најпре под зидинама тамничке куле. Чини ми се овако: повлачио сам се, повремено, у манастирску шуму. Поред столетне ситне крушке, кврга стабла, покушавао сам „умно делање“. Обично је то било у исто време: наступао је тренутак смирја дана, (као и душе), са свежином вечерњег даха и ја бих се препуштао, дотад непознатој и унутрашњој радости, што би ме обузимала изнутра, као квасац тесто, и испуњавала. Постајао сам прост као душа. Разнежен од сјаја вечерње звезде и чудесног сивила ноћи, што се испред благог застора небеске маглине полако простире по површини хоризонта, стварајући прекрасну слику сутона, изазивајући свети трепет душе и утихнуће ума, погрузио бих се у непрестану молитву и пренуо се, и пошао у дом, тек када би село

Манастир Богородица Љевишка - Призрен, задужбина краља Милутина

потпуно утихнуло. Но, непомени ме није дуго остављао. Знао је моје слабости и ту ме чекао. Гневио бих се, а како је грозно лице гневног човека. А каква тек душа – запитао бих се и тргао. „Вратити се на пут“ – чуо сам, чини ми се речи непознатог старца. – А наш пут према Богу води кроз наше срце. Препреке на њему су наши греховi, подли пороци, погане помисли. Њих, љубљени, ваља спалити огњем покајања“, као да ми је заповедио.

Да, сетих се мудрих пророчких речи Исаијиних: „Приправите у пустињи пут Господњи, поравните у пустоши стазу Богу нашему“! И сетих се једне древне приче о томе како је Господ једном послао Своје анђеле да донесу најбоље што нађу на земљи. И сваки анђео је донео дар Богу са земље. Није се појављивао само још један Анђео, но и он је најзад дошао и казао Господу: „Донео сам Ти на дар сузу грешника. Видео сам како је дуго ноћу плакао због својих грехова и молио за опроштај. Узео сам његову сузу и донео Ти“. И Господ је рекао: Ово је најлепши поклон. Суза грешника који се каје за мене је драгоцени дар.

Уобичајена слика у нашем дому пре почетка поста: мајка склања од наших очију све оне мрсне намирнице у неку избу под кључем; из главне оставе приноси крај кухиње све посно за спремање; прави бозу од кукурузног брашна у земљаним лонцима, суши ситну речну рибу, нанизану на танак врбов прутић и качи изнад огњишта; доноси са тавана сушено воће за кување...

„Да се уприличимо - каже - за сусрет; да припремимо срце кроз пост“. Ништа не разумем, а чини ми се ни моја браћа и сестра не знају шта је то, иако сестра Планка каже да морамо лепо да изгледамо, јер нас ноћу, док спавамо, гледају анђели па преносе Богу какви смо. „Кад постиш – објашњава – лепше изгледаш, од мрса се поружни“.

„Али, како срце да припремимо кроз пост, како рече мајка“? – питам. – Кад устима једемо, а не срцем... „Е, сад да питамо оца Јанићија кад

дође – предлаже сестра. – Па, видећеш, да ли нисам у праву“. Саглашавам се и одмах, још пред капијом, истрчавши му у сусрет, питам оца Јанићија, који почиње да свешта водицу у селу: „Јели је истина, оче...“ и почнем да муцам, не знајући да поновим оно што је сестра казала о посту. И понови сестра, а свештеник чим је чуо, одговори: „Истина је, чедо. Срце треба припремити, очистити и преко Причешћа примити Христа.“

Постиђен претходним замуцкивањем, одустајем од поновног питања преузимајући мучење новом нејасноћом: како то Бог може да се прими у срце? И то дуго у мени траје. Све док се једном не одважих да свратим у каменичку цркву и потражим другог свештеника, старог попа Димитрија (који ме је крстио). Уведе ме у цркву, благосиља, мироса уљем из кандила и упита имам ли какав проблем. „Мучим се, оче – рекох – питањем: како 'Ристос може, после поста, на Причешћу за Велигдан да се прими у срце?“

„Може, сине, може. Господ Христос се усељава у наша срца управо кад их очистимо постом и молитвом. И тада смо, приметио си већ, другачији; весели и лаки; ништа нам није тешко, и све можемо да савладамо, све да поднесемо; красно се осећамо и свима добро желимо“. И каза ми старац још нешто, што ја нисам упамтио, али сам осетио велико олакшање, и притајену радост, што је то заиста тако, и што стварно није узалудан наш пост и наш труд и послушање. И заиста су ми и истинитост поступка и свештеникове тврдње потврђени након Причешћа, када сам, случајно, управио поглед на нашега 'Риста на иконостасу и видео сам Његов (другачији) поглед, и осетио осмех - који прашта и који милује; који даје снагу и улива скромност; који узноси и разгорева у срцу радост - која за дуго не престаје.

Записао сам још тада и, срећом, сачувао ту бележницу. Преписујем моју тадашњу одлуку: „Бићу на опазу и опрезу; еда ме не би обузело безумље, те да изгубим наду на путу. А пут тај свој морам да стесним, да ме не би повео ка страдању; да не бих разљутио Бога мог, да не би нестао осмех са Лица Господњег, који ме милује и крепи, подиже и прати. Јер раслабљујем се, често, и падам; омражавам се и грубим; одступам, и пустошим срце своје – препуштајући се животу. О, Господе, помози ми да сачувам образ. И право на осмех Твој“.

др Слободан Костић

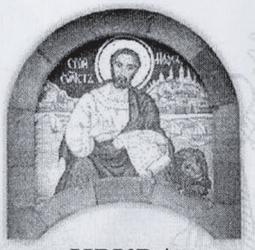

ЦРКВА СВЕТОГ АПОСТОЛА И ЈЕВАНЂЕЛИСТЕ МАРКА

Драги пријатељи,

Благословом Његове светости
патријарха српског Павла,
приступили смо САНАЦИЈИ крова цркве.
То подразумева потпуну замену кровне
конструкције и кровног бакарног покривача
без промене габарита и нагиба кровних
равни и купола.
Обраћамо Вам се са братском љубављу
за помоћ у овој санацији.
Прилоге можете уплатити на текући рачун
број 205-60789-81 у Комерцијалној банци
са назнаком за храм Св. ап. и ев. Марка
или лично на адресу храма у Булевару
Краља Александра бр. 17 у Београду.

Братство цркве Светог апостола
и јеванђелисте Марка